

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 3326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 96

Sreda, 4. decembra 1935

Leto X

Iz notranje politike

Beograd, 30. nov. 1935.

V narodni skupščini število poslanskih klubov še ni — kompletno. Delovni klub, v katerem so bili tudi oni slovenski poslanci, ki niso vstopili v snujočo se stranko JRZ, se bo nadalje cepil. — Izstopili bodo iz tega kluba sedaj neki vojvodinski poslanci, ki se programatično vedno bolj ogrevajo za politiko sedanjice vlade.

Kakor se vidi, bo torej imel prav oni prorok, ki je trdil, da bo imela vlada, ki je vzdržala v zakonu s parlamentom doslej, odslej nekoliko boljše večino.

Sicer pa je sedaj itak že gotovo, da se narodna skupščina v letošnjem letu ne bo več sestala. — Zasedanje napovedujejo za sredino januarja, nekateri tudi za februar prihodnjega leta.

In, ker skupščina ne bo delala, zato ne delajo tudi izvoljeni odbori. Vsaj bo narodna skupščina predelala najprej proračun. S forsiranimi sejami se tudi državni budžet hitro obdela.

Gospodje, ki vodijo novo stranko, pa se seveda tudi v tem času posvečujejo. — Enkrat so v privatnem stanovanju pretresali situacijo in dognali, da so vsi ene misli in enakega gledanja. — Smatrajo, da bi bilo prav, če bi spravili v vseh delih države svojo strankino organizacijo skupaj in da bi se ljudje te stranke tudi prišli in držali. —

O zasedanju senata pa se nič ne piše in ne govori. Tam je zasidran z večino klub JNS, ki nikakor ni istoveten s sedanjo stranko JRZ. — Če znamenja ne varajo, pa se je nekaterih celo lotila želja, da bi klubu JNS oživitvorili zopet stranko JNS. Uzunović, ki je bil predsednik te stranke, je imel zadnje dni konferenco. — Dr. Kramerja, tajnika te stranke, na tej konferenci ni bilo. Pač pa je postal dr. Kramer predsednik ljubljanske JNS, ki še eksistira. — Seveda pa je to že rebus: v isti sapi, ko čitamo o obcnem zboru ljubljanske JNS, čitamo, da se zbirajo zopet udi razpadle JNS. — In čitamo v »Jutru« celo, da ni prav, če snuje Puc in njegova družba gospodarska društva.

Kako je govoril Mussolini 1911

Kako govori danes, vemo

Mussolini je bil v uredništvu soc. dem. lista »Avanti« v Milanu. Takrat se je pripravljala Italija na vojno v Tripolisu v Afriki, da ga osvoji. Leta 1911. je to bilo. V Romagniji je ob tej priliki govoril Mussolini:

«... Zakaj tratimo čas z razpravljanjem o resolucijah? Prepričati moramo vojno z dejanji, ne z besedami. Ali nimamo dinamita? Vrzimo ga na železniške tiri, po katerih se bodo odpeljali naši vojaki na bojišče! Ali ne moremo porušiti mostov, uničiti cest, porušiti železnice? Žene! Matere! Tu je Vaša dolžnost! Lezite na železniške proge, da Vam ne odpeljejo Vaših sinov v imperialistično klanje!

Ali nimamo dovolj suženjstva in nezadovoljnosti v svoji lastni deželi? Ali nimamo v naši deželi ljudi, ki ne znajo čitati in pisati? Ali mi nimamo ljudi, ki po ulicah umirajo gladi? Kako moremo civilizirati mi druge narode? Ali veste, da se kapitalistična vlada ne briga za Vaše

Iz opozicije na vlado

Zmaga delavske stranke v Novi Zelandiji

Porast od 24 na 52 mandatov

Nova Zelandija je velik otok severovzhodno ob Avstraliji. Delavska stranka je na tem otoku uvedla socialno in splošno zavarovanje za starost že pred okoli štiridesetimi leti. Pred štirimi leti je združena liberalno-konservativna koalicija (Forbes-Coates) dobila vlado v svoje roke, ki jo mora sedaj zopet prepustiti delavski stranki.

Po dosedanjih rezultatih je dobila delavska stranka 52 mandatov (prej 24), »nacionalni socialisti« 20 (prej 46), tako se je imenovala dosedanja vlada), neodvisni 8 (prej 8), demokrati 0 (prej 2).

Amnestija

Dne 1. decembra t. l. je izšel odlok o širši pomilostitvi. Pomilostitev se nanaša na politične, tiskovne, gozdne in žalitvene obsodbe. Iz amnestije so izvzeti hujši delikti proti državi in kazni iz koristoljubja.

Pomilostitev velja za obsojence zaradi navedenih deliktov pred 1. decembrom t. l., tudi, če še ni bil uveden ali je uveden postopek. Pomilostitveni so kaznovanci, katerih zaporna kazen ne presega 12 mesecev ali nad 5000 Din globe ter v treh letih od dne pomilostitve ne store nobenega kaznjivega dejanja. Obsojenci, ki so obsojeni na zapor in globo, so pomilostitveni samo glede zaporne kazni.

Osebam, ki so obsojene na zapor nad 12 mesecev, se kazen zniža, tako na 10 do 15 let obsojenim za tri

Predsednik bodoče vlade bo najbrže voditelj delavske stranke Cavage.

Trenutni program delavske stranke je jamstvo za rentabilnost kmetiškega gospodarstva in zaposlitev vseh za delo sposobnih prebivalcev. Ta program nam zopet potrjuje dvojje, prvič, da »nacionalna« reakcija nima bodočnosti in da imata delavstvo (z obrtništvom) in kmetijstvo povsem skupne interese v boju proti izkoriščajočemu mednarodnemu kapitalu.

leta, če so prvič obsojeni, če drugič, samo za dve leti. Obsojencem od 4 do 10 let za dve leti, če so drugič obsojeni za eno leto. Obsojencem, ki so obsojeni od 1 do 4 let, se so prvič obsojeni, eno leto.

Izvzeti so, ki so izgubili državno službo ali drugo javno službo, obsojeni zaradi podkupnine, v inozemstvo pobegle stranke, proti katerim se ne more izvesti kazensko postopanje, osebe, ki so bile obsojene na smrtno kazen in so bile pomilostene na zaporno kazen, zaradi vohunstva obsojene osebe. Od pomilostitve so končno izvzete kazni po čl. 1 in 2 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi.

To so glavne določbe amnestije, ki jo izvede pravosodni minister.

Nova naredba o kartelih

Zahtevamo vpliv konzumentov in javnosti na kartele

Izšla je nova naredba o kartelih. Karteli morajo biti registrirani. Uvede se posebno kartelno sodišče iz treh članov državnega sodišča in 20 gospodarstvenikov. Razsojal pa bo spore senat petorice. V svrhu kontrole je obstojal doslej poseben komisariat, ki se odpravi. Trgovinski minister pa bo smel kartel razpustiti, če bo potrebno.

Naredba pomeni le neznatno reformo, ker karteli tudi v bodoče ne bodo pod vplivom konzumentov in javnosti, pač pa se bo o njih odločalo s stališča njih samih, ker imajo v državi absoluten vpliv.

Zanimiva izjava

Na zagrebški konferenci JRZ je v nedeljo izjavil minister za šume in rude, Gjuro Janković, da je državno edinstvo izven razprave.

To pomeni, da je gotova stvar, ki se ji nihče ne upira.

Mi smo pa mnjenja, ker smo ponovno trdili isto, da naj tudi odgo-

blagostanje? Tisoče delovnega naroda bo žrtvovanih zaradi ambicije izkoriščevalskega razreda. Glejte, to je njih patriotizem!

Kje je naša hrabrost? — Naša zastava?!!...«

vorni javni in politični delavci nehalo klevetati poštene ljudi z izdajalci edinstva, ker zahteva po svobodi in samoupravi tudi po najožjem pojmovanju ne more značiti nasprotnika edinstva države.

Mussolini grozi z vojno Evropi

Dne 12. t. m. bo sklepal odbor Društva narodov o poostritvi sankcij proti Italiji, ki jih zahteva predvsem Anglija. Mussolini izjavlja, da, če se prepove uvoz premoga, petroleja in jekla, kar je življenski živec Italije, nastanejo v Evropi vojni zapletljaji.

V Angliji se zaradi groženj ne razburja, ker je tudi Francija obljubila, da bo na strani Anglije, če izbruhne vojna med Anglijo in Italijo.

Tekma med Anglijo in Francijo za Rusijo

Rusija išče posojilo

V Londonu se pogajanja za večja posojila Rusiji bližajo koncu. Rusija bi za ta denar naročila v Angliji v jeklarski in kovinski industriji večjo množino raznih strojev. Prav tako želi tudi Francija seči Rusiji pod pazduho iz istega namena.

Zanimivo je, da je Anglija nasprotnica pakta z Rusijo, Francija pa vzhodni pakt zagovarja, vendar daje Rusiji Angliji prednost, ne pa Franciji.

Sreten Jakšić:

Na razpotju

Politični razvoj v Jugoslaviji se nahaja na razpotju med fašizmom in demokracijo. Pravi fašizem, po vzoru italijanskega in nemškega, se pri nas ni mogel razviti. Fašizem tega kova se pri nas ni niti od daleč približal svojemu cilju: prevzemu oblasti. Jugoslavija ni enostavna nacionalna, plemenska in konfesionalna država. Zato fašizmu ni moglo iti žito v klasje. Fašizem je ekstremni reakcionarni nacionalizem, radi česar bi se pri nas moral razviti srbski, hrvatski, slovenski, muslimanski, nemški, madžarski i. dr. fašizem, če bi hotel zajeti širše sloje in one deklarirane elemente, ki so jih ta gibanja zajela v nekih drugih zemljah. Obstoj več takih divjih gibanj v eni državi je nemogoč, ker se sama med seboj borijo in zatirajo drug drugega. In tako vkljub prejšnjim in sedanjim naporom nekaterih fašističnih vodij, ki bi radi posnemali Mussolinija in Hitlerja ter njune metode, ni nevarnosti, da bi ta danes brezpomembna gibanja (Ljotić, Hodžera) mogla doseči kakšno večjo moč in vpliv. A o kakšni fašistični »revoluciji« sploh ne more biti govora in vsak takšen poizkus bi ostal brez uspeha.

Jugoslavija je imela svojo posebno vrsto fašizma, ali, kakor se to danes v eri kontrarevolucije v Evropi lepše pravi, »autoritativnega režima«. Razpuščene in prepovedane so politične stranke, ki jih je ustvaril prejšnji demokratični razvoj naroda. A na mestu demokratične ustave in političnih svoboščin je zavladovalo stanje, ki se je opiralo na Uzunovićevo Jugoslovensko nacionalno stranko, organizirano umetno od zgoraj in pozneje na »pokret« pristašev vlade g. Jevtića.

Ta posebni jugoslovanski fašistični tip je doživel poraz pri volitvah 5. maja t. l., čeprav so te volitve bile javne. V odkritem javnem boju je glasovalo več kot en milijon volilcev proti vladni g. Jevtića. S tem so se volilci odločno izjavili proti fašističnemu sistemu kakršnekoli vrste, za svobodno politično življenje v državi in za demokratično notranjo ureditev države, na temelju medsebojnega sporazuma sprtih delov naroda, ki se danes delijo na plemena, vere, pokrajine in oblasti.

Imenovanje vlade g. Stojadinovića in ono, kar se je potem dogajalo in se še danes dogaja v Narodni skupščini, obeležuje politično razpotje med fašizmom in demokracijo. V Narodni skupščini so danes ostanki Jevtićevega režima in elementi novega režima, ki vstvarjajo velike plemenske politične stranke. Oba dela sta v skupščini številčno skoro enako močna (11:10). Vendar je prvi del nerazmerno močnejši od drugega, ker je na njegovi strani vlada, posebno pa še radi tega, ker vladne grupe med narodom, med volilci, mnogo bolje stojijo, kakor njihovi skupščinski nasprotniki. Ampak današnja skupščina je še vedno veliko upanje vseh onih elementov, ki ne želijo, da bi naše politično življenje krenilo po demokratični poti. Le-ti nepretrgoma poskušajo strmoglaviti današnje stanje in povrniti režim pred 5. majem. Bojna gesla pristašev prejšnjega režima so državno in narodno edinstvo, unitaristično jugoslovanstvo in pa protest proti obnovitvi starih plemenskih in verskih strank, odnosno proti temu, da se sploh dovoljuje povrnitev poli-

tičnega stanja, ki se opira na politične stranke.

Socialisti smo vedno bili in smo tudi danes za državno in narodno edinstvo, za napredno in unitaristično jugoslovanstvo. (Unitaristično urejena je bila po weimarski ustavi Nemčija, fašizem je uvedel centralizem. Op. ur.) Smo proti plemenskim in verskim razdorom, pri tem pa za **svobodno politično življenje, osnovano na strankah, smo za politične svoboščine, za državljansko enakopravnost in za pravi parlamentarizem na temelju splošne, enake in tajne volilne pravice.** Mi smo, z eno besedo, za **demokracijo.** Za vse nacionalne, socialne in ustavne ideale se moramo boriti z demokratičnimi metodami. Težiti moramo za tem, da svoja na-

čela vstvarimo z demokracijo in v demokraciji.

Zato je naše stališče ob sedanjem političnem razpotju popolnoma jasno: želimo, in v ti smeri tudi delujemo, da politično življenje pojde po poti svobodnega razvoja vseh političnih sil v narodu, po poti vstvarjanja narodnih političnih strank, po poti svobodnih volitev in povrnitve vseh političnih svoboščin. Jugoslavija je nastala po stoletnih bojih naroda za svobodo in samo v tem znaku more tudi v bodočnosti biti napredna. Samo v tem znaku se morejo reševati v korist naroda gospoarska in socialna vprašanja, ki so danes v ozadju radi nevarnega zastoja rešitve notranjih ustavnih in plemenskih vprašanj. (Dalje prih.)

Doba delavskih šol in predavanj

Precej pozno jesen že imamo. Vendar pa je še čas, da za dolge zimске mesece organiziramo vsaj po vseh večjih delavskih centrih in mestih **delavsko šolo in predavalne tečaje.** Zaenkrat sicer nimamo kulturne organizacije, ki bi ta posel prevzela in vodila, imamo pa strokovne, športne in še nekatere delavske organizacije, ki imajo po svojih pravilih vse tudi nalogo kulturnega dela.

Po izkušnjah in po lastni pameti namreč vemo, da je izobrazba delavstva najnujnejša zadeva delavskega gibanja in da le dovolj izobraženo delavstvo more z uspehom in smotreno slediti nalogam organizacije. Izobraženo delavstvo ve prav ceniti solidarnost in disciplino, razume inicijativne organizacije ter prav zaradi tega, ker pozna in razume naloge, tudi prav presoja položaj ob vsaki priliki z vso sodružno zavestjo in se oklepa z vso zvestobo skupnega dela ter skupnih bojov. Izobraženo delavstvo ne pozna v svojih vrstah razkrajanja, neumnega kritiziranja, marveč le stvarnost in se bori kot celota za sprejeta načela in program delavskega gibanja.

Morala izobraženega delavstva je neprecenljiva, ki se izraža v smotretnem sodelovanju vseh sodrugov in sodružic, v medsebojnem zaupanju in podpiranju, v iskreni sodružni solidarnosti v organizaciji.

Izobraženi sodruzi in sodružice so pošteni, načelno značajni, kar je med glavnimi temelji dobre organizacije.

In kdo bi si ne želel take plemenite, recimo, delavske strokovne organizacije? Kdo? Menda ni nikogar, vsaj ne, kdor čuti delavsko ter se hoče boriti proti današnjim velikim socialnim krivicam.

Kulturno delo v današnjih razmerah je bolj težko, toda **požrtvovalnosti je treba na strani predavateljev in organiziranega članstva.** Vse težkoče lahko premagamo, če imamo resno voljo, ki jo nedvomno najdemo na obeh straneh.

Vsekakor pa morajo predavanja imeti konkreten delavski izobraževalni program po načelih sistematične vzgoje. Vzgoja mora izhajati iz te-

melja zdravih teoretično in praktično ugotovljenih dejstev, ki jih delavstvo v glavnem kot gibanje že pozna in rabi.

Razne organizacije, krajevni medstrokovni odbori in druge naše delavske organizacije naj torej tudi letos ne zamude prilike. Predvsem bi bilo potrebno, da se v tem oziru razne podružnice posvetujejo o **delavski šoli ali predavanjih** ter sporoče svojo željo pristojnim centralam, ki potem, oziraje se na želje, določijo podroben program, predavatelje in druge potrebne zadeve. Centrale morajo paziti predvsem na to, da bodo predavanja **stvarna, smotrena in vzgojno sistematična**, ker bi se predavanja vršila na moralno in dejansko odgovornost central. Iz tega razloga smatramo, da je le taka organizacija izobraževalnega dela danes mogoča in ker smo zabarikadirani od vseh strani s kitajskim zidom, tudi nujna.

Od vseh strani lopajo in grne po delavskem gibanju. Z največjo surovostjo in lažni, demagogijo skušajo nasprotniki omajati zaupanje delavstva vase in v njega organizacije. Proti temu zlu se bo pa moglo z uspehom braniti le izobraženo in zavedno delavstvo, ki bo spričlo klevet nasprotnikov lahko zagovarjalo in širilo svoja načela. Naval raznih diktatur in provokaterjev je velik, večja pa mora biti naša odločnost v boju za jakost naših organizacij. V ta namen, da bomo popolnoma zreli tudi za ta boj, moramo poznati življenje, ustroj družbe in načela, ki danes preplavljajo skoraj ves svet in ki gredo v glavnem proti delavstvu z namenom, da ga popolnoma zaslužnji fizično, moralno in duhovno.

To bi bili glavni nameni izobrazbe. Izobrazba pa koristi vsakomur tudi v praktičnem življenju, torej še bolj delavstvu, ki se v mladosti zaradi socialnih razmer ni moglo dovolj posvetiti splošni ali specialni izobrazbi.

Pretehtajmo stvar resno in ne prezirimo važnosti kulturnega dela, da se uveljavimo kot sodočevalen faktor v družbi.

R. L.

Kaj je z državnimi naročili premoga pri rudniku v Kočevju?

Informirani smo, da se namerava znižati naročila državnim železnicam iz tukajšnjega rudnika od sedanjih 800 ton na 200 ton mesečno. Sedaj je na tem rudniku zaposlenih okrog 96 delavcev, kateri vsled velikega praznovanja in nizkih zaslužkov že sedaj živijo v naravnost obupnem položaju. In če se bodo sedaj naročila še zmanjšala, potem bodo ti ljudje vrženi na zimo na cesto, v obup, obsojeni na gladovanje.

Zato mislimo, da bi bilo zelo umestno, če bi sedaj držale besede g. ministra za rude in šume, ki je, ko

je bil zadnjič v Kočevju, rekel rudarjem, da o tem še govora ne more biti, da bi bil rudnik Kočevje ustavljen. Najmanj umestno se nam pa zdi, če se danes neki časopis izgovarja, češ, da ta ali oni minister te pogodbe ni podpisal. Kočevskim rudarjem ne gre prav nič za to, kdo je podpisal, ali ne, oni hočejo dela in zaslužka, da bodo mogli preživljati sebe in svoje družine. **In to pravico imajo.** Zveza rudarjev Jugoslavije je tozadevne korake že podvzela, da se bo izkazalo eno in drugo.

Čehoslovaško dijaštvo za mir

Dijaštvo, ki razume svoje poslanstvo

V soboto, dne 23. m. m. je priredilo visokošolsko dijaštvo Čehoslovaške v Pragi manifestacijo za mir. Prireditelj je organiziralo češko in nemško dijaštvo vseh smeri. O miru je govoril na manifestacijskem zborovanju zunanji minister dr. Beneš. Dotaknil se je v govoru novjših doktrin fašizma in nacionalizma ter dejal, da je demokracija za človeka edina zdrava rešitev današnje duhovne in gospodarske krize.

Manifestanti so burno pritrdjevali govorniku, pozdravili predsednika republike ter sprejeli naslednjo resolucijo:

»Živeti hočemo z vsemi državami v miru. Zato smo tudi popolnoma na strani mirovne politike naše dr-

žave. Cenimo veliki pomen Društva narodov v boju za mir. Nič manj ne cenimo zlasti vse pogodbe z zvezanimi državami male antante, s Francijo in Sovjetsko Unijo v svrhu skupnega varstva miru. Zvesti zgodovinskemu mirovnemu načelu našega naroda hočemo skupaj delati za ohranitev svetovnega miru. Ne poznamo nikakršnih šovinističnih in plemenskih predsodkov. Smatramo socialno kulturno in narodno pravičnost kot prvi pogoj za skupno življenje narodov v miru. Mladi smo. Bodočnost je naša. Delo za mir jo zagotovi. Dajte nam, da smemo posvetiti vse naše sile ustvarjenju boljšega sveta brez vojne.»

Resolucija kaže visoko kulturno in socialno izobrazbo dijaštva.

Alarmantno napovedovanje dveh ofenziv v Afriki

Poročila o zmagah Abesincev v Afriki in umikanju italijanske vojske hočejo na eni strani podžgati Abesince, na drugi strani pa hoče italijansko vojno poveljstvo z obetanjem ofenzive zmanjšati utisk porazov, ki se nanašajo, kakor trde italijanska poročila, le na predstraže. Z ozirom na terenske in zdravstvene težkoče ni verjetno, da bi prišlo do odločilne bitke v nekaj dneh. Italijo ovira obenem daljava zaledja in preskrba vojaštva, dočim so Abesinci težko toliko pripravljeni, da bi v odprtem boju poizkusili napaditi sovražnika. Abesinska napoved ofenzive je nedvomno taktičnega pomena, ki hoče vznemirjati nasprotnika in obenem čakati na čim ugodnejše prilike, da ga napade iz zaledja in za njegovo lastno bojno črto, kar se najlažje izvede na ta način, da se delu sovražne vojske pusti prodirati in potem vdreti mu za hrbet. To je poleg vseh drugih težkoč največja nevarnost za italijansko ofenzivo in vojsko.

Najhujši udarec za Italijo bi bila poostreitev sankcij (petrolej, premog). Zato Italija ponovno izjavlja, da je pripravljena za sporazum. Nasprotno pa v angleških krogih ponovno naglašajo, da se mora urediti sredozem-

sko pomorsko vprašanje, to je doseči sporazum glede moči vojne mornarice v Sredozemskem morju.

Tako je iz abesinskega vprašanja nastalo vprašanje premoči v Sredozemskem morju.

Ker so branili ustavo in zakone

Pritožba pred najvišjim sodiščem

Meseca aprila t. l. se je vršil veliki proces na Dunaju proti voditeljem soc. dem. šuebunda, v katerem je bilo obsojenih 20 obtožencev na dolgoletno ječo. Med njimi sta bila polkovnik Eifler in stotnik Löw.

Dne 20. t. m. se je reševala ničnostna pritožba desetih obtožencev pred najvišjim sodiščem na Dunaju. Pritožbo sta vzdržala samo imenovana glavna obtoženca, ker je bil prvi obsojen na 10 let, drugi na 20 let ječe. Razsodba je bila dne 22. t. meseca razglašena in se je obtoženec Eiflerju znižala kazen od 18 na 14 let in Löwu od 15 na 12 let. Vsem ostalim obtožencem pa je bila kazen potrjena. Tako je s svetostjo prisega na ustavo.

B. Traven, Bombaž

Prevalja Talpa 34

I. Knjiga

»To je zelo enostavno,« je rekel Gonzalo. »Izberemo si dvoje mladih, ravno raslih dreves, privežemo zgoraj nanje najlne nože in jih mečemo drug proti drugemu. Eden od naju se mora najprej utruditi. In kdor obstane, dobi igro in ves denar. Tako pridemo vsaj do kakšnega konca.«

Nekaj časa sem premišljal, kajti ta misel se mi je zdela nora.

»Saj se menda vendar ne bojiš, Španec,« se je zasmel Gonzalo.

In ker so njegove besede tako čudno in zaničljivo zvenele, sem se razburil:

»Da bi se te bal? Tebe, Indijanca? Španec se nikoli ne boji! To ti bom takoj dokazal. Torej — na dvoboj!«

18

Vzeli smo iz ognja goreče poleno in se plazili po gozdu, dokler nismo našli dvoje primernih drevesc.

Samu sva naročila, naj nanosi dovolj drv, da bi dobro zakurili in da bi se ob svitu ognja tudi

dobro videla. Z drevesc smo posekali veje, zgoraj pa sva privezala odprta koničasta žepna noža.

»Nožev seveda ne bova previsoko obešala,« je rekel Gonzalo. »Kajti moriti ne marava. Saj je samo igra. Tako, sedaj je dobro,« je pristavil in si ogledal moje kopje. »Sedaj bova privezala spodaj še kos lesa, da bo kopje dovolj težko, sicer ga ne moreš dobro zagnati.«

Nato sva si omotala levo laket s travo in vrečo, da bi imela obrambni ščit. »Kajti,« je pojasnil Gonzalo, »ščit je zelo važen. Vsa zabava je namreč v tem, da kopje ujameš in da se pred njim ubraniš.«

Ko smo bili z vsem gotovi, je rekel Sam: »Kaj pa jaz? Ali naj mar samo gledam? Tudi jaz bi se rad udeležil igre.«

Kitajec je imel prav. Njegov trud, ker je hranil stavo in bil priča, je moral biti poplačan. Saj vam je znano, Gale, kako strastni igralci so Kitajci. Zaigrali bi celo tovarne stroške za lastno truplo, če bi se jim kaj takega ne zdelo nemoralno.

»Ho!« je rekel Gonzalo Samu. »Ti pa kar stavi na enega izmed naju.«

»Izvrstno!« je odvrnil Sam. »Potem stavim nate, Gonzalo. Pet pez. Če dobiš iglo, dobim od tebe pet pez, če jo pa izgubiš, dobiš od mene pet

pez. Se boš že potrudil, da ne izgubiš, sicer izgubiš še dvajset pez.«

Oddala sva vsak po dvajset pez, ki jih je položil Sam na kamen, potem je pa še Sam dodal pet pez kot stavo. Sam je odmeril pet in dvajset korakov, nato sva pa položila na tla dolg kos lesa za mejo, ki je ne sme nobeden od naju prekoračiti, sicer bi moral takoj plačati drugemu pet pez. Nato sva vrgla kopji drug v drugega.

Ob migetajočem in kadečem se ognju sem videl Gonzala samo v obrisih; tudi kopja skoroda ni bilo videti, kadar je priletelo, bila je namreč tema kakor v rogu.

Takoj pri drugem lučaju sem dobil zbodljaj v desno ramo. Tu vidite še rano, Gale.«

Potegnil je srajco z ramena in res sem videl zbodljaj, ki še ni bil zaceljen.

»Polagamo sva se v igro vživela, polastilo se je naju razburjenje. Kasneje sem po nekaj lučajih dobil še en zbodljaj skozi hlače v nogo.

Vkljub temu pa sem vzdržal.

Kako dolgo sva metala, ne vem. Ker se pa ni maral nihče udati, je postajal tempo zmeraj hitrejši.

(Dalje prihodnjič.)

Doma in po svetu

Zedinjenje. Dne prvega decembra smo sedemnajstič proslavljali praznik zedinjenja južnih Slovanov. Ta dan je bilo zedinjenje slovesno razglašeno. Socialisti, oziroma delavski razred, niso nikdar prezrli pomena važnega zgodovinskega dogodka. Že v tivolski resoluciji 1909 je bil podan revolucionarni del programa v tem zmislu. Socialna demokracija se je v novi edini z neutrudljivo vne- mo zavzemala za nje demokratično ureditev, v kateri veljajo svoboda, demokracija in enakopravnost vseh zedinjenih. In na tem programu je socialna demokracija ostala, čeprav so se vrstili dogodki in zmote, ki so jih zagovarjali nasprotniki delavstva in demokracije. Tudi danes mora delavstvo poudariti svoje neomajno stališče. Pripravljati se mora, zbirati sile, da pripori narodu sploh, zlasti pa delavskemu razredu svobodo, demokracijo, politično, gospodarsko in kulturno enakopravnost. To je edina pot iz današnjih političnih in socialnih razmer. Kdor hoče lepšo bodočnost, naj sledi idejam socialne demokracije!

Izredni občni zbor Pokojninskega zavoda za nameščence je izvolil nov odbor. Skupina nameščencev: Člani: Vrančič Vladimir, Svetek Fran, Volčanšek Fran, Zemljčič Joško, Vrevec France, Tavčar Josip in Roč Bruno; namestniki: Štih Ljudevit, Golmajer Jože, Čop Feliks, inž. Rus Jože, Božič Ivo, Vičič Janko in Markov Nikola. — Skupina delodajalcev: Člani: Kralj Anton, Avsenek Ivan, dr. Giumo Rudolf, Knez Zdenko, Kavčič Josip, dr. Obersnel Maks in Ribnikar Adolf; namestniki: dr. Dermastija Josip, dr. Adlešič Juro, dr. Lavš Vekoslav, Prepeluh Albin, Pinter Ferdo, dr. Vrhutec Vinko in Sirc Franjo.

Nova vlada v Grčiji. Vrnivši se kralj Jurij ima težkoče. Gre za politiko in pomiloščenje republikancev. Predsednik vlade Kondilis je bil za »avtoritativni« režim. Zato je kralj poveril s sestavo vlade profesorja Demerzisa, ki je vlado sestavil. Demerzis je že bil v vladi in je po svojem političnem poreklu nekakšen nevtrolec, kar kaže, da se bo o bodočem režimu Grčije šele razpravljalo.

Masaryk častni predsednik emigrantskega odseka pri Društvu narodov. Odsek za emigrante v Ženevi je imenoval predsednika čehoslovaške republike dr. T. G. Masaryka za protektorja odseka z ozirom na njegovo človekoljubnost in demokratičnost. Imenovanje naj se smatra kot počastitev ob odložitvi predsedništva republike.

Obravnava proti Thälmannu javna. Nemški komunistični voditelj Thälmann se nahaja v fašističnih zaporih že od 3. marca 1933. Dokazilni material proti obtoženci je tako malovreden, da si noben državni tožilec ne upa sestaviti temeljite obtožbe. Obtožiti so ga hoteli veleizdaje, ker so našli v delavskem domu osem mesecev potem, ko je bil Thälmann že v zaporu, volilne letake, češ, da jih je Thälmann spisal. Čudno je pa, kako da teh letakov niso našli že pri prejšnjih preiskavah. Očividno je, da je proces umetno pripravljen in bo enak škandal kakor je bil oni o požigu parlamenta. Javnost pa zahteva javno razpravo.

Glavno mesto Kodanj ima dvetretjinsko socialnodemokratično večino. Dansko glavno mesto Kodanj (Kopenhagen) je doseglo pri parlamentarnih volitvah dvetretjinsko večino socialdemokratičnih volilcev. Število socialnodemokratičnih glasov je naraslo od 217.163 na 250.087. Tak napredek glasov dokazuje, da so kodanjski mestni prebivalci tudi uverjeni o dobri politiki socialnih demokratov. Pri nas pa meščanstvo še ni tako daleč, ker kdo se bo pa družil s socializmom, čeprav prav in dobro dela ter v splošnem interesu.

Obnovljeno ustavno stanje v Španiji. Reakcionarni režim v Španiji popušča spričo naraščanja opozicije pod vodstvom socialistične stranke, ki zahteva normalizacijo ustavnega življenja. Te dni je izdala vlada tozadevno naredbo.

IZ NAŠIH KRAJEV

Beračenje

Socialno-politični urad ljubljanske občine nima sedaj nobenega denarja za strašno bedo, ki vlada. — Krediti so izčrpani, pa so občinski očetje sklenili, da pošljejo magistratne uslužbenke — na cesto beračiti. — To beračijo so opravili mestni uslužbenki, njim najiskrenejše priznanje in zahvala za težavno delo. — Loviti tam po cesti dinarje, poslušati odklanjanja in opravičevanja, ni lahko. — Ker pa so se uslužbenki res pošteno potrudile, bodo verjetno napehtali kakih Din 40.000.—.

Moramo pa k temu sistemu pripomniti: Kot dneva za nabiranje sta bila določena 30. november in 1. december. Torej čas, ko dobe državni uslužbenki in zasebni nameščenci svoje mizerne plače. Nad te siromake so se spravili, v nadi, da bo kljub lastnemu pomanjkanju vendar odprl tudi tak revež kak dinar. —

V isti sapi pa se socialno-politični urad javno v časopisju zahvaljuje ljubljanskemu industrijalcu, ki je podaril za reveže ob tej priliki Din 1200.—. Naj takoj povdarimo: tudi z naše strani hvala za to uvidenost. Mi si tolačimo to darilo kot prvi korak k temu, da se uveljavi pri bogatih zavest, da morajo v progresivnem merilu prispevati k socialni pomoči bednih razmer. — Če je uradnik kupil listek za en dinar, se mnogi ni odkupil, če je vzel listek za Din 5, pa si ga pripel na kožuhovinasto sukno. Zato se največji manufakturst v Ljubljani ni posebno postavil, ko je hodil s takim listkom po ljubljanskemu asfaltu. — In, ker se taka relacija: zadolženi uradnik en dinar, veletrgovci in drugi pa Din 5, smatra za dobro in prav, zato odklanjamo to in tako beračenje. — Naj se na socialno-političnem uradu prične sistematično zbirati — tako kot zbirajo podatke o revščini —

Deložacija brezposelnega delavca. Ob asfaltirani Miklošičevi cesti stoji ponosna hiša št. 18. V pritličju pisarne in gostilna »Petrov hram«. V tej hiši je stanoval delavec Černič, ki je že dalj časa brezposeln. Bival je v drvarnici, preurejeni za lišnikovo bivališče. Radi nekega nesoglasja so mu poleti odpovedali stanovanje. Od tedaj je moledoval po pisarnah mestne občine, da bi dobil kje kakšno prebivališče. Nje-

Ljubljana

tudi podatke o tem, kaj si privošči sredi te bede nekateri ljudje. To ni demagogija, če trdimo, da bi socialno-politični urad lahko oblekel in obul vse majhne siromake, če bi se ljubljanske dame odpovedale eni sami toaleti in še enemu klobuku povrh. — Tako pa je žal, da premalo kričimo, veliko premalo, o tem, da se taka gospoda na toplem zajeda v one, ki trkajo za kos kruha na vratih. In, če da taka gospoda en dinar, že trdi, kako je socialna in dobra. —

Poglejmo samo koncertne prireditve. — Nekaj neverjetnega, da bomo morali kmalu imenovati take prireditve — modne revije. Kaj more res tako žensče poslušati glasbo le, če je nališana in nafrirana in če obesi nase za par tisočakov iz inozemstva uvoženih cunj, čipk in si obraz namaže z vsemi mogočimi pomadami, ki jih tudi za drag denar dobivajo iz inozemstva.

Naj napravi socialno-politični urad enkrat statistiko, koliko so prispevali ti ljudje, ki si privošči take toalete, za naše uboge nage in siromake. Takrat pa z bičem po njih! —

In če je en gospod prispeval sedaj, kot bela vrana, Din 1200.—, je to prvi znak, da imamo prav, ko pravimo: brezobzirno po onih, ki hodijo butasto med nami, uživajo vse dobroto, pa so tako brezčutni, da jih ne gane ta brezmejna revščina, ki vlada okrog njih.

To brezobzirnost pa bomo parirali le z brezobzirnostjo tudi od naše strani. Kar povrsti naj vpraša socialno-politični urad: »Vi, gospa, ta in ta — koliko ste prispevali za božičnico naših solarjev?« O vseh je treba voditi evidenco. Tako beračenje po cestah pa omogoča takim ljudem, da se lepo izgovarjajo in izmažejo: sem že dal! —

gove prošnje niso bile uslišane. 29. novembra je pa prišel dan deložacije. V strahu, da ne bo pozimi brezposeln in brez strehe nad glavo na cesti, je tisti dan zaklenil svoje stanovanje in odšel z ženo v upanju, da se bodo gospodarji le premislili z deložacijo. Toda poklicali so ključavničarja, da je odprl vrata, in mu iznosili vso ubogo imovino. Kam zdaj? Upravitelj te hiše je odvetnik g. dr. Vladimir Ravnihar.

Maribor

Zborovanje obrtnikov v Mariboru

Minulo nedeljo, dne 1. decembra, se je vršilo v Gambrinovih dvorani dobro obiskano zborovanje mariborskih obrtnikov. Zborovanju je predsedoval g. Krajer, ki je uvodoma povdaril, da se stanje obrtnikov ni izboljšalo. Nato je govoril kot glavni referent krojaški mojster Franc Reicher, ki je obrazložil položaj obrtništva in vedno hujše težave, s katerimi se mora boriti za svoj obstanek. Redukcija plač uradnikom in delavcem je zadala, skoro bi rekli, smrtni udarec konzumentom, zadel pa ni samo delavcev in uradnikov, temveč predvsem tudi majhne obrtnike. Delavci in nižji uradniki segajo danes po cenejših izdelkih, sušmarstvo se širi, v kazalnicah izdelujejo rokodelske izdelke, obrtništvo pa je obsojeno v propast. Konfekcijske trgovine nezasišano izrabljajo sušmarje in brezposelne, katerim plačujejo za njih delo nesramno nizke plače. Celo nekateri industriji, ki si gromadijo dobičke, kakor še nikoli, plačujejo svoje delavce po Din 1.50 na uro. Zlakone kršijo, zlasti v pogledu nadurnega dela. Oblasti so dolžne, da napravijo red, ker je stanje obrtnikov z dneva v dan slabše, zlasti se bo to pokazalo ob zaključku leta, ko bodo obrtniki delali letne zaključke. Obrtniki so govornikom izvajanjem burno pritrdjevali.

40 dni bodo morali praznovati progovni delavci na koroški progi v času od 1. decembra do 1. aprila meseca. S to odredbo je bil zopet prizadejan hud udarec baš najrevnejšim uslužbencem na železnici. Ko so prišli zaupniki progovnih delavcev k nekemu prvaku JRZ, jim je baje dejal, da je sicer pripravljen intervenirati, toda najprej mu morajo prinesiti vsaj 6 podpisov, da bodo pristopili k JRZ. Komentar menda ni potreben.

Demagogija cvete. Po starem receptu so začeli klerikali (sedaj JRZarji) fentaviti socialiste. Na svojih shodih kričijo, kako jih je prejšnji režim mučil, medtem ko je socialiste pustil na miru. Najbolj glasen med vsemi je naš stari Franci, ki je menda tudi najhujše trpel v dobi 6. jan. režima. Vedno pa pozabi povdariti, kdo je ta režim uvedel. Molči tudi o tem, da je lahko postavil svojo listo pri volitvah v senat (da ni bil izvoljen, so bili kajpada zopet krivi socialisti), medtem ko je bila socialistična lista za volitve v parlament. — Socialisti tudi niso pošiljali udarnostnih brzojav g. Jevtiču. Morda bo na prihodnjem zborovanju Franci tudi o tem kaj povedal zborovalcem? Bi bilo zanimivo! Natolevanje in demagogija Vas ne bo rešila, gospode klerikali. To vedo tudi Vaši idejni bratje v Avstriji, zato pa imajo uvedeno klerikalno diktaturo. Toda kako dolgo?

Škoda, da nismo imeli Inozemski rotariji so pred dnevi obiskali v velikem številu svoje mariborske kolege. Židje, možje katoliške akeije, Nemci, Madžari itd. in nad stodoletni Jugoslovani, vse je bilo zbrano pri skupni večerji. Na tej večerji je spregovoril tudi g. dr. Juvan. Včasih je takim večerjam prisostvoval tudi poslanec g. dr. Jančič, ki ga pa poročilo to pot ne omenja.

V častno predsedstvo smučarske sekcije Sokola je bil med drugimi izvoljen tudi g. dr. Juvan. Čast za mariborčane.

KOLIKO NOVIH NAROČNIKOV

boš pridobil v decembru

'Delavski Politiki'?

Celje

Konferenca zaupnikov se bo vršila prihodnjo nedeljo, dne 8. t. m. ob 10. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice v Celju. Na konferenci se bodo razpravljala vprašanja socialno-politične zakonodaje in o delavskem tisku. Poročala bosta ss. dr. Reisman in Eržen iz Maribora. Zaupnike vseh organizacij vlijudno vabimo, da se te konference polnoštevilno udeležijo.

Kaznovano obrekovanje. Za časa štrajka v celjski Cinkarni je znani Emil Janežič trosil v Celju nezasišane laži o delavskih zaupnikih tovarne »Saturnus« v Ljubljani. Janežičeve klevete niso bile samo hude žalitve za delavske zaupnike, ampak so tudi izpodkopavale ugled strokovne organizacije in ustanove delavskih zaupnikov, ki so ena izmed najvažnejših pridobitev delavskega gibanja. Znan je način vseh sovražnikov pravega delavskega pokreta, da skušajo škodovati delavskim organizacijam s tem, da blatijo voditelje organizacij. Zaradi tega so delavski zaupniki tovarne »Saturnus« sodrugi Ogrin, Bešter in Gale vložili proti Janežiču tožbo zaradi žaljenja časti. Pred sodiščem pa Janežič ni bil več tako hraber. Vse je tajil in izjavljal, da ne ve nič slabega o tožiteljih. Ko pa se mu je s pričami dokazalo, kako je obrekoval delavske zaupnike, je vse žalitve prekleval in obžaloval. Obsojen je bil zaradi klevete na 360 Din kazni oziroma na 6 dni zavora in na plačilo vseh stroškov.

Prosimo pojasnila! Iz dobro informirane vira smo zvedeli, da je mestna občina sklenila desetletno pogodbo s KDE (Kranjske deželne elektrarne) za dobavo električnega toka. Kilovatna ura bo veljala po tej pogodbi Din 0.60. Z istega vira nam je bilo sporočeno, da je pa bila falksa elektrarna pripravljena dobaviti tok po Din 0.50 za Kw. Ker potroši Celje letno ca. 1.400.000 kilovatnih ur, bi bila razlika letno za 140—150 tisoč dinarjev in v desetih letih, za kolikor časa traja pogodba, bi znašala razlika 1 milijon in pol dinarjev, za kolikor bo elektrika od KDE dražja od falkse. Ker bodo morali potrošniki to razliko plačati, stavljamo v njihovem interesu vprašanje, zakaj se je tako mudilo s sklepom te pogodbe, ko bi se moglo dalo doseči z ozirom na falksko konkurenco, še nižjo ceno, kot pa je sedaj dogovorjena.

Štore

Šlōd se bo vršil v nedeljo, dne 8. decembra s pričetkom ob 4. uri popoldne v gostilni Adrinek z dnevnim redom: Socialna zakonodaja in delavski tisk. Govorila bosta ss. dr. Reisman in Eržen.

Šoštanj

Predavanje se bo vršilo v nedeljo, dne 8. decembra s pričetkom ob pol 9. uri v Združenem domu o Kmetiskem vprašanju v okvirju današnjega gospodarstva in o kmetu in delavcu kot političnima faktorjima in o pomenu delavskega tiska. Predavala bosta ss. Grčar in Jelen.

Podružnica delavskega pevskega in glasbenega društva »Zarja« iz Zabukovce bo priredila dramsko predstavo v nedeljo, dne 8. decembra ob 15. uri popoldne v šoštanskem »Zadružnem domu«. Izkažimo našim bratskim društvom svojo solidarnost s tem, da napolnimo dvorano.

Hrastnik

Zahvala. Podpisani se najlepše zahvaljujeva vsem sodrugom in sodružicam, ki so nama v najini brezposelnosti naklonili podporo v znesku Din 105.50. Obenem izjavljava, da so neresnične proti nama raztrosene govorice, katerim so mnogi naselili, da sva v štirih mesecih, odkar sva izstavljeni, užili obilo zabave. To zabavo radi prepustiva tistim, ki so nama bili podpore nevoščilivi. Sodrugi in sodružice, ki ste se izkazali, ostanite zavedni in solidarni, vcepite vaš duh tudi onim, ki stoji še danes izven vrst naše, na solidarnosti zgrajene SDSZ, da bodo nekoč prišli boljši dnevi za delavski razred. — Podpečan Julijana in Sabasan Mici.

Trbovlje

Agitator, ali kaj? Na zunanjem obratu imamo svojevrstnega agitatorja za »Delavsko Politiko«. Ni si pa menda še sam na jasnem, ali agitiira v pozitivnem, ali v negativnem smislu. Dejstvo je samo to, da vpraša vsakega delavca, s katerim pride v stik, če je čital »Delavsko Politiko«, ali, če jo čita. Delavci se začudeno sprašujejo, od kdaj je »Delavska Politika« tako vpoštevana in se jim dobro zdi, da jo ta gospod tako vztrajno prebira. Ako delavska ženica želi popravilo štedilnika, ali kaj drugega, že mora računati s tem, da bo vprašana o »Delavski Politiki«. Če misliš iti po desko, se lahko nadejaš, da boš vprašan o »Delavski Politiki«. Tako je Delavska Politika postala neke vrste katekizem, iz katerega te izprašujejo, če je govora o stanovanju, o šipah, o popravilu barak, ali o čemer koli. Povsod je »Delavska Politika«. Delavske žene se mizajo. Mislijo si: »Ne bom podkurila z »Delavsko Politiko«, ker se tako vneto go-

JEDILNE PRIBORE (CHROM)

po 6 žlic, vilice, nož, žlička za kavo Din 170
prvovrstne kakovosti, zelo poceni
6 žlic za kavo v etuju Din 45
1 žlica, vilice, nož in žlička za kavo v etuju Din 65
Na obroke brez pribitka.

M. JILGER-JEV SIN
urar in juvelir
MARIBOR, Gosposka ulica 15

»Rad dam za »Delavsko Politiko«.« Te dni je prišel v upravo našega lista delavec, ki nam je sledeče povedal: »Delal sem pri neki bogati trgovki nadure. Moj znanec, ki čita »Delavsko Politiko«, mi je šele povedal, da se mora tako nadurno delo plačevati po zakonu s 50 odst. povškom. Tirjal sem, a zastoj in sem moral tožiti. Danes sem dobil iz te tožbe Din 3000.— za nadure. Iz hvaležnosti do »Delavske Politike« naročam list in plačam kar naprej za 2 leti Din 240.—. Za »Delavsko Politiko« rad dam. In tudi knjige Cankarjeve družbe bom kupil.« Knjižice si je seveda takoj odnesel in »Delavsko Politiko«.

Pozivajo se vsi neaktivni oficirji (rezervni, vpokojeni, v ostavki in nesprejeti, kakor tudi vojni činovniki, voj. uadniki), sedaj bivajoči na teritoriji mestne občine mariborske, da se brezpogojno v roku 48 ur po prečitjanju oziroma zaznanju tega razglašajo javno med uradnimi urami v mestnem vojaškem uradu.

Smrtna kosa. Minulo nedeljo je preminul 49 letni Josip Gorm, žel. delavec v Radvanju. Pogreb se je vršil minuli torek.

vori o njej. — Menda vendar ni ta prešmentana »Delavska Politika« kriva, da je naenkrat zmanjkalo na zunanjem obratu vsega, kar rabi delavec v rudniškem stanovanju. Tudi telefon nima miru pred »Delavsko Politiko«. Še nekoga se imenuje včasih v zvezi z »Delavsko Politiko«. A to bolj po redko in previdno. Če bo agitacija za »Delavsko Politiko« imela uspeh, potem bomo pač morali poskrbeti, da bo ime neumornega agitatorja blestelo v »Delavski Politiki«.

Zagorje ob Savi

Letošnjo nogometno sezono je naš SK »Svoboda« zaključil uspešno in ostal za jesensko sezono prvak Zagorja. Težko se je priril na prvo mesto, kajti nasprotujeta mu oba kluba v Zagorju. Želimo videti Svobodaše v spomladanski sezoni zopet na taki višini kot letos.

Moste pri Ljubljani

Beda v občini. — Radi prezidave zavetišča v meščansko šolo, se je moralo izseliti več družin, med njimi tudi družina brezposelnega Derglina Antona, s šestimi otroci. Družina stanuje sedaj bolj na prostem kot pod streho, na občinskem svetu. O žalostni usodi te družine in njej sličnih, naj priča to-le poročilo: Vsled prezidave zavetišča je občina odpovedala vsem strankam, ker so bile odpovedane stranke brez posla, je bilo iskanje stanovanj zanje zelo oteženo. Hišni gospodarji oddajajo stanovanja najraje družinam brez otrok in proti potrdilu, da so bile točne plačnice pri bivšem stanodajalcu. Takih izkazov te družine niso mogle doprinesti in so se trudile cele tri mesece, da so končno našle stanovanje. Samo ob sebi se razume, da te družine, katerih očetje se nahajajo že leta brez posla, niso imele denarja, da bi plačale najemnine, zato je morala občina plačati za prvi mesec najemnine vsem strankam. Tudi Derglinova družina ni bilo pri občini izveza. Ker pa je bila ta družina najštevilnejša, se nam ni posrečilo, da bi jo spravili v naši občini pod streho. Predstavniki socialnega odseka tukajšnje občine so obiskali vsakega hišnega lastnika, če se je le zvedelo, da ima stanovanje prazno. Povsod so dobili odgovor: »Rajši naj bo prazno, kakor pa, da vzamem pod streho družino s tolikimi otroci.« Ker je družina brez vseh sredstev je bila občina pripravljena plačati za družino Derglin najemnine toliko časa, dokler ne bo dobil Derglin kake službe. Občina je nudila hišnim gospodarjem tozadevno pismeno garancijo, pa kljub temu vse zaman. Kje iskati sedaj krivca, da je ostala sedaj družina Derglin v mrazu na cesti? Socialni odsek tukajšnje občine je napravil vse, kar se napravi da in ne more prevzeti za eventualne posledice nobene odgovornosti. V naši občini je praznih stanovanj več kot dovolj, samo več srčne kulture bi potrebovali. Ponekod nagrade matere z velikim številom otrok, pri nas jih pa pustimo umirati na cesti. Res vse obsodbe vredna slika; odgovornost pa naj nosijo oni, ko imajo rajši prazna stanovanja, kakor pa da bi vzeli pod streho mater, katera nosi pod srcem novo življenje.

Ker bo socialni odsek drugi teden zbiral po vsej občini darove za ubogo deco in ostale revne družine in ko bo potrkal na vrata pooblaščenec občine, imejte pred očmi sliko nesrečne družine Derglinove in še 100 drugih, ki žive v bedi in pomanjkanju. Naj nam take slike ne razvezujejo samo naših jezikov za časopisno polemiko, temveč naj se omeščajo tista trda srca ljudi, ki imajo vso udobnost v življenju. — Jancič Franc, s. r., načelnik socialnega odseka. — Kaj bi rekli k temu poročilu? Da je potrebna stanovanjska zaščita, ki bi omogočila prisilno rekvizicijo stanovanj. »Slovenec« bo s tem lahko obnovil svojo menda že opuščeno rubriko »Kaj pravite?«.

Kranj

Dajte brezposelnim oskrbo! V naše mesto, kjer je mlada industrija, hodijo iz vseh strani množice brezposelnih prosjačih za delo, seveda največkrat brez uspeha. Večina jih je, ki pridejo brez dinarja v žepu. Če hočejo potem živeti, so primorani prosjačiti za prehrano ubožano okoliško kmečko in delovno ljudstvo in na kmetih v hlevu iskati prenočišče. »Gorenjec« piše v eni zadnjih števil, kako se je razpasla »beraška nadloga« in domneva, da bo treba ločiti potrebne od nepotrebnih. Kako naj »sortiramo« potrebne in nepotrebne, je za sodobnega človeka komplicirana zadeva. Ali niso morda vsa delovna mesta zasedena? Ali naj zaposlimo »delomrže« in vržemo na cesto delavoljne? Ali so nepotrebni morda tisti, ki so preskrbljeni za vse svoje življenje? To so problemi, ki naj bi jih »Gorenjec« načel. Da se položaj brezposelnih vsaj delno ublaži, da se »beraška nadloga« vsaj delno zmanjša, je potrebno, da se v Kranju zgradi delavski azil, kjer naj bi brezposelni, ki prihajajo v Kranj za zaslužkom, vsaj par dni dobili zastoni hrano in stanovanje. Kako naj se vzdržuje, je zadeva tistih, ki so za časa gospodarske konjunktore želi in ki se danes žanjejo ogromne profite.

Lepo blago

po Din 8.— v

Trpinovem bazaru

Imeli smo že ekspozituro Borze dela, kjer se je neposredno lahko prijavil vsak brezposelni za podporo. Ekspozitura je bila ukinjena, da se je mestna občina lahko znebila stroškov, ki jih je plačevala za lokal. Točasni občinski odborniki so se izrekli, da je ta institucija v Kranju nepotrebna, ker tukaj ni brezposelnih. Takrat je neki odbornik celo »statistično« dokazal, da sta v Kranju samo 2 brezposelna. (Dvomimo, če bi jih dotični danes našel več.) Posredno prijavljanje Borzi dela za podporo, gre zelo počasi naprej tako, da je brezposelni večkrat še za tisto malenkostno podporo prikrajšan, ali pa jo sploh ne dobi. Pripetil se je nedavno na neki podeželski občinski slučaji, da je podpora s strani Borze dela bila nakazana, ali občina je ni izplačala. Ko je potem Borza dela čez par mesecev zahtevala od dotičnega občinskega urada potrdilo o izplačani podpori, je urad vrnil denar Borzi dela, namesto, da bi ga izplačal dotičnemu, ki mu je bil namenjen (ki je med tem po dolgem čakanju že dobil zaposlenje.) Če bi imeli ekspozituro, bi odpadli nepotrebni nedostaki, ki se dogajajo na posameznih občinah. — Dajte Kranju delavski azil in vrnite ekspozituro Borze dela!

Vsem naročnikom »Delavske Politike«! Bliža se konec tekočega leta. Apeliramo na vse naročnike, da do 15. t. m. poravnajo naročnino za mesec december oziroma za leto 1935. Nekateri naročniki so iz raznih okolnosti z naročnino ostali v zaostanku, obljubili so mi pa, da bodo ob zaključku leta vse poravnali. Prosim, da držijo svojo obljubo. Nekateri naročniki pa brez vsake opravičbe svojo dolžnost odlašajo od tedna do tedna. Tudi oni naj se odločijo in zaostanek poravnajo, ker na večne obljube ni mogoče več računati. Povdarjam, da nadalje v tem oziru ne bom več tako popustljiv. — V slučaju, da bi kdo »Delavsko Politiko« odpovedal, vzamem odpoved na znanje le, ako jo odpove meni, ali direktno upravništvu v Mariboru, v nasprotnem slučaju pa je brez-pogojno obvezan zaostanek poravnati. Zato naročniki, vršite svojo proletarsko dolžnost v redu. Naročnino lahko poravnate vsak tork in vsako soboto od 14. do 19. ure ter vsako nedeljo od 9. do 11. ure. Poverjenik.

Pozor, člani in članice SDSJ! Sporočamo, da so poslovne ure v organizacijskem lokalu vsak tork in vsako soboto od 14. do 19. ure ter vsako nedeljo od 9. do 11. ure. Članstvo lahko v tem času osebno poravna članarino in naj po možnosti prinese izkaznico s seboj. Sprejemajo se tudi novi člani. Tam se sprejemajo tudi vse pritožbe in dajejo posredno ali neposredno vsa pojasnila. — Odbor SDSJ, podružnica v Kranju.

Študenti pri Mariboru

Študenčani! Soobčani!

Bliža se zima in z njo beda in pomanjkanje. Gospodarska kriza noče ponehati. Nasprotno smo leto za letom v slabših razmerah vsi: delavci, kmetje in nameščenci. Hudo je za denar, majhen je zaslužek, pa vsaj za skromen kruh in streho ter obleko še ni sile.

Imamo pa v občini mnogo revežev in brezposelnih, njih število se vsako zimo povečuje, vedno več jih prosjači po ulicah od hiše do hiše, siromaštvo je zelo veliko.

Občina je po § 22. obč. zakona dolžna pomagati tam, kjer je pomoč potrebna. Denarna sredstva so le majhna, zato smo prisiljeni po zgledu drugih velikih občin tudi letos organizirati pomožno akcijo s prošnjo do vseh onih naših občanov, ki imajo vsaj še skromen zaslužek, kruh in streho čez zimo. Lani so se lepo izkazala dobra srca, da smo mogli lajšati zimske težave in prebiti zimo. Tudi leto prosimo dobrosrčne študenčane in študenčanke za pomoč v obliki enkratnega prostovoljnega prispevka v zimski bednostni sklad za najrevnejše študenčane!

Pomoč — največ v živežu — se bo dajala le resnično potrebnim.

Cenj. gg. hišne posestnike in upravitelje hiš prosimo, da nabrane zneske oddajo skupno z nabitno polo do božičnih praznikov v občinski pisarni v Studencih. Za vsak dar se občinska uprava zahvaljuje že vnaprej!

Blagajnik:

Predsednik:

Franc Pušnik, l. r.

Alojzij Kaloh, l. r.

Ribnica na Pohorju

Tako se godi revežem in vojnim invalidom. Le redkokrat je čitati v »Delavski Politiki« poročila iz našega kraja — dasiravno prihaja v naše zakonite precej »Delavske Politike«. Ni pa vse zaspano pri nas kakor se zdi. Kmetič orje in seje v upu in bojazni svoje lehice, kapitalist špekulira, kakor bi udobno živel na račun ljudske nevednosti, delavec — ta sodobni suženj — se bori z znojem na čelu in z žulji na rokah za svoj in svoje družine obstoj. Naj si se pa udinja kjerkoli, pri kmetu, v šumi ali kakršnemkoli podjetju, povsod ima za približek samo le delo, a plače skoro nobene, vsaj takšne ne, da bi utegnil izhajati ter živeti kakor se človeku spodobi. Pogledj na jesen v hišo trpinčenega delavca, kako je za zimo preskrbljen. Celo leto se je krivil in garal le v korist drugim, sam pa ima od tega kvečjemu za par tednov krompirja in morda kakšnega mršavega prašička, ali kozo. Pa še to mu mnogi oponašajo, kakor da bi bili oni še večji reveži, ki imajo svoje domove, v kaščah žito in poleg še gozdove za sečnjo, torej stalni vir dohodkov, čeprav res ne preveč sijajnih, pa vsaj gotovi, kdor jih zna črpati zmerno. Z davki pa smo obremenjeni vsi. Poleg direktnih,

Ža kulisami...

SV. MIKLAVŽ pripravlja

pridnim otrokom

O B U T E V

NATA

Delavski pravni svetovalec

Služba natakarejev — nadurno delo — odpoved.

Vprašanje: Bil sem sprejet v večji restavraciji za plačilnega natakareja. Vsled daljše brezposelnosti sem se celo pogodil za plačo samo za napitnino in hrano. Obljubili so mi, da bom imel službo tudi preko zime. Delati sem moral tudi po 14 do 18 ur dnevno, ne da bi mi kaj plačali za nadurno delo. Dopusta nisem imel nikoli, niti ob nedeljah. Ob Vseh svetih pa so me naenkrat odpustili z enomesečno odpovedjo, ker sem obiskal pokopališče radi sorodnikov in se tisti dan nisem vrnil v službo. Kako me štiti zakon proti temu delodajalcu?

Odgovor: Služba plačilnega natakareja je trgovskega značaja in veljajo zanj radi tega predpisi zakona o obrtnih glede nameščencev in zakona o zaščiti delavcev. Vsled tega vam mora plačati lastnik restavracije vse preko 10 urno dnevno delo s 50 odstotnim povzkom. Temeljna mezda je Vaš povprečni zaslužek z napitnino, prištevisi vrednost hrane in morebitnega stanovanja, če ga imate

od delodajalca. Vsak teden morate imeti najmanj 1 dan skupaj 36 ur prosto, na vsak način pa tudi vsako 3. nedeljo. Ako niste imeli prosto, je vse delo za 1 dan v tednu nadurno in vam morajo tudi vse tiste delovne ure plačati s temeljno mezdo in 50 odstotnim povzkom. Odškodnino za predčasni odpust do konca sezone bi najbrž težko dosegli, ker ste se topogledno premalo jasno pogodili. Morali bi si izgovoriti točno čas, do katerega Vas ne smejo odpustiti. — Vi namreč tudi niste prav napravili, ko ste na nek praznik samolastno izostali iz službe ves popoldan. Ker pa se delodajalec ni poslužil pravice takojšnjega odpusta, ampak vam je odpovedal enomesečno, je slednji izgubil pravico do predčasnega odpusta. Zato vam sedaj mora plačati ves zaslužek do konca zakonitega odpovednega roka. Ta rok je 6 tedenski v okviru četrtletja in vam torej mora plačati vso plačo še do konca decembra.

plačujemo delavci tudi indirektno in te v največji izmeri med vsemi ostalimi prebivalci. Kakor je znano, so vse življenjske potrebe več ali manj obdavčene in kdo potrebuje več iz trgovine kakor ravno delavec. Slednji kilogram moke, vsako žlico zabele mora kupiti delavec v trgovini. Delal pa je delavec čez leto mnogo več in trpel kakor so tisti, ki so vsaj čez zimo preskrbljeni. Ne bo pa ne enemu ne drugemu breme onkadar olajšano, ako si bodo revni ljudje le oponašali boljša stališča, vsak sam najbolj čuti, kje ga čevlji žuli. Težave nižjih slojev bi si lahko olajšali le v vzajemnosti, t. j. da bi moral vsak delodajalec videti v svojem delavcu tudi sočloveka ter mu privoščiti plačilo, ki mu gre za zvesto in nesebično delo. — Resničen je rek »Ne sodi ljudi po zunanosti«. Dostikrat so tisti, katere proglajajo za brezbožne mnogo bolj krščanski, kakor pa so tisti, ki le hriševsko naglašajo svojo globoko vernost, ubožca v potrebi, ali popotnika, pa ne samo da ga nočejo poznati, nego mu skušajo celo škodovati, ako le morejo. Gnusi se človeku svetohlinstvo, ki se je razpaslo že skoro v vsaki zakotni vasi. — Z javno pomočjo je prav tako: Ako si kot pošten delavec obnemogel, ali pa se te je lotila kakšna bolezen in greš na svojo občino po pomoč, se boš takoj prepričal, koliko je bila ura. Ne samo,

da tukaj ni govora o ljubezni do bližnjega, pozabi se tudi popolnoma, da je prizadeti bil svoj čas vreden in koristen član človeške družbe, kateremu bi ta človeška družba bila dolžna v sili pomagati, ako noče, da se javno osramoti. Kako malo je še občin, res socialnih občin (katerim vsa čast), katere bi bile poskrbele zatočišča svojim najbednejšim in lastni oskrbniki. Kako malo je obč. nameščencev, ki bi revežev ne smatrali za občinsko nadlego in jih ne odslavliali ozlovoljeni. In med katerimi ljudmi je največ siromakov? V prvi vrsti med delavci, ki jih je kapitalizem izčrpal in potem pa vrgel na cesto kot obrabljeno orodje med staro šaro. Pišem, ker sem sličen slučaj sam doživel. Na svojo žalost, a na sramoto drugih. Kot stoodstotni vsled boleznih reducirani invalid, revež brez doma in imetja, sem zaprosil našo občino za službo obč. sluge, ki je bila na razpolago. Doživel pa sem razočaranje. Čeprav je moj bridkostipoln položaj vodstvu občine podrobno znan in sem slične službe zmožen, mi je bila prošnja kratkomočno odbita. Ne samo države, nego tudi naših samouprav dolžnost bi bila, da nas invalide vsaj deloma odškodujejo za naše izgubljeno zdravje v svetovni vojni. Prikažem ta slučaj, čeprav sem sam prizadet, da bo javnost videla in vedela, kaj čaka invalida.

C. M.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnе v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.